

Határozatok Tára

MACIEJ SZPUNAR
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2023. március 9.¹

C-680/21. sz. ügy

UL,
SA Royal Antwerp Football Club
kontra
Union royale belge des sociétés de football association ASBL;
az Union des associations européennes de football (UEFA)
részvételével

(a Tribunal de première instance francophone [brüsszeli francia nyelvű elsőfokú bíróság, Belgium] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal – EUMSZ 45. cikk – Munkavállalók szabad mozgása – EUMSZ 165. cikk – Sport – Az UEFA és nemzeti labdarúgó-tagszövetségeinek szabályzatai – Saját nevelésű játékosok”

I. Bevezetés

1. A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelmet, amely az EUMSZ 45. és EUMSZ 101. cikk értelmezésére vonatkozik, egyrészt egy UL nevű labdarúgó és a Royal Antwerp Football Club (a továbbiakban: Royal Antwerp), másrészt pedig az Union royale belge des sociétés de football association ASBL (belga királyi labdarúgó-szövetség; a továbbiakban: URBSFA) és a Union des associations européennes de football (Európai Labdarúgó-szövetség, a továbbiakban: UEFA) között egy olyan választottbírósi ítélet hatályon kívül helyezése tárgyában folyamatban lévő eljárásban terjesztették elő, amely elutasította az UL és a Royal Antwerp által az URBSFA, az UEFA és annak nemzeti labdarúgó-tagszövetségei által kiadott szabályzatok ellen benyújtott semmisségi és kártérítési keresetet.

2. A Bíróság kérésének megfelelően a jelen indítvány az ügy azon aspektusára korlátozódik, amely a munkavállalóknak az EUMSZ 45. cikk szerinti szabad mozgására vonatkozik. A szóban forgó szabályok az úgynevezett „saját nevelésű játékosokra” vonatkoznak, azaz azokra a játékosokra, akik valamely klub vagy azon nemzeti labdarúgó-szövetség kötelékében vettek rész képzésen, amelyhez e klub tartozik. A kérdés lényegében az, hogy a meghatározott számú saját nevelésű játékosnak a releváns jegyzéken történő kötelező feltüntetése a munkavállalóknak az EUMSZ 45. cikk szerinti szabad mozgásának indokolatlan korlátozását jelenti-e.

¹ Eredeti nyelv: angol.

3. A jelen indítványban azzal érvelek, hogy a vitatott rendelkezések (csak) annyiban ellentétesek az EUMSZ 45. cikkel, amennyiben azok olyan játékosokra is vonatkoznak, akik nem az adott klubtól kerültek ki. Senki sem akar unalmas labdarúgást,² ezért véleményem szerint elfogadható ezen alapvető rendelkezés bizonyos korlátozása.

II. A tényállás, az eljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

A. A jogvita felei

4. UL 1986-ban született labdarúgó, aki a belga állampolgárság mellett egy harmadik ország állampolgárságával is rendelkezik. Hosszú évek óta hivatásos labdarúgó Belgiumban. Több évig játszott a Royal Antwerpenben, egy belgiumi székhelyű hivatásos labdarúgóklubban, jelenleg pedig egy másik belgiumi hivatásos labdarúgóklubban játszik.

5. Az UEFA svájci jog szerint működő egyesület, amelynek székhelye Nyonban (Svájc) van. Az 1954-ben alapított szervezet célja többek között az, hogy a labdarúgással kapcsolatos valamennyi kérdéssel foglalkozzon, felügyelje és ellenőrizze a labdarúgás minden formájának fejlődését, valamint előkészítse és megszervezze az európai szintű nemzetközi labdarúgóversenyeket és tornákat. A tagság 55 nemzeti labdarúgó-szövetségből áll, amelyek tagjai a hivatásos labdarúgóklubok. A szövetség legfőbb szerve a kongresszus, amely valamennyi tagját tömöríti. Végrehajtó szerve a végrehajtó bizottság, amelynek tagjait a kongresszus, a European Leagues (Európai Ligák, EL) – amely maga is egy svájci székhelyű egyesület, és 30 különböző állam 37 nemzeti bajnokságát képviseli –, valamint az európai labdarúgóklubokat képviselő Association européenne des clubs (Európai Klubszövetség; ECA) választják.

6. Az URBSFA a Fédération Internationale de football association (Nemzetközi Labdarúgó-szövetség; FIFA), az öt tagjai között tudó UEFA és a Comité Olympique et Interfédéral Belge (belga olimpiai és szövetségszövetségi bizottság; COIB) által elismert, belga jog szerint működő nonprofit szervezet. Feladata a belga hivatásos és amatőr labdarúgás sport- és igazgatási szervezetének biztosítása, valamint a sportág népszerűsítése.

B. A vitatott rendelkezések

1. UEFA

7. 2005. február 2-án az UEFA végrehajtó bizottsága olyan szabályt fogadott el, amely az UEFA klubközi mérkőzésein részt vevő klubok számára maximum 25 főben határozza meg a csapatméret-korlátozási jegyzékre felvehető játékosok számát, egyben arra vonatkozóan is előír egy minimumot, hogy közöttük hány saját nevelésű játékosnak kell szerepelnie. Az UEFA meghatározása szerint saját nevelésű játékosok azok, akik állampolgárságuktól függetlenül 15 és 21 éves koruk között legalább három éves képzésben vettek részt a klubjuk vagy ugyanahhoz a nemzeti labdarúgó-szövetséghez tartozó másik klub kötelékében. 2005. április 21-én az UEFA 52 tagszövetsége – köztük az URBSFA – jóváhagyta a saját nevelésű játékosokra vonatkozó szabályt a tallinni kongresszuson. A 2008/2009-es szezontól kezdődően az UEFA

² Még akkor is, ha az olyan megrögzött rajongók, mint Nick Hornby az 1992-es regényében, a Fever Pitch-ben, azt állítják, hogy „az unalmas focira panaszkodni kicsit olyan, mintha a Lear király szomorú befejezése miatt panaszkodnánk: valahogy szem elől tévesztjük a lényegét”, lásd a Penguin Books kiadását, 2000., 127. o.

szabályzata azt írja elő, hogy az általa szervezett versenyeken szereplő kluboknak legalább 8 saját nevelésű játékost kell nevezniük a legfeljebb 25 fős játékoskeretbe. A nyolc játékosból legalább négy játékosnak a szóban forgó klub kötelékében kellett képzésen részt vennie.

2. URBSFA

8. Az URBSFA szövetségi szabályzatának vonatkozó szabályai előírják, hogy az 1A és 1B hivatásos labdarúgó-osztályokban részt vevő labdarúgókluboknak legfeljebb 25 játékosból álló *jegyzéket* kell megküldeniük, amelyen legalább 8, belga klubok által kinevelt játékosnak kell szerepelnie (azaz olyan játékosoknak, akik 23. életévük betöltését megelőzően legalább három teljes szezonon keresztül valamely belga klubhoz tartoztak). Továbbá, e 8 játékos közül legalább 3 játékosnak a 21. életévének betöltését megelőzően legalább három szezonon keresztül egy belga klubhoz kellett tartoznia.³

9. Továbbá a *versenyjegyzőkönyvek* tekintetében a kluboknak a fent említett jegyzéken szereplő játékosokra kell támaszkodniuk, és legalább 6 olyan játékost kell azokban szerepeltetniük, akik a 23. életévük betöltését megelőzően legalább három teljes szezonon keresztül a klubhoz tartoztak, és ebből 2 játékosnak a 21. életévük betöltése előtt kellett csatlakoznia a klubhoz.⁴

10. Mindkét esetben, ha e minimális követelmények nem teljesülnek, a játékosokat nem lehet olyan játékosokkal helyettesíteni, akik nem teljesítik e feltételeket.

C. Az alapeljárás

11. UL 2020. február 13-án keresetet nyújtott be a Cour belge d'arbitrage pour le sport (sportügyekkel foglalkozó belga választottbíróság, Belgium, a továbbiakban: CBAS) többek között az UEFA és az URBSFA által a saját nevelésű játékosokra vonatkozóan bevezetett szabályok jogellenességének megállapítása iránt, mivel azok sértik az EUMSZ 45. cikket;⁵ UL kérte továbbá a neki okozott kár megtérítését. A Royal Antwerp ezt követően önként beavatkozott az eljárásba, és szintén az e szabályokkal okozott kár megtérítését kérte. Az UEFA nem vett részt félként a választottbírósági eljárásban.

12. A Cour belge d'arbitrage pour le sport (sportügyekkel foglalkozó belga választottbíróság) 2020. július 10-én hozott választottbírósági ítéletében úgy határozott, hogy ezek a keresetek elfogadhatatlanok, amennyiben az UEFA által a saját nevelésű játékosokra vonatkozóan bevezetett szabályokra vonatkoznak, és elfogadhatóak, de megalapozatlanok, amennyiben az URBSFA által bevezetett szabályokra vonatkoznak.

13. Ami az URBSFA által bevezetett szabályokat illeti, a Cour belge d'arbitrage pour le sport (sportügyekkel foglalkozó belga választottbíróság) lényegében úgy ítélte meg, hogy azok nem sértik a munkavállalók EUMSZ 45. cikkben biztosított szabad mozgását, mivel azok megkülönböztetés nélkül alkalmazandók, nem eredményeznek állampolgárságon alapuló megkülönböztetést, és mindenestre azok jogszerű célokkal igazolhatóak, és nem aránytalanok az utóbbiakhoz képest.⁶

³ Ez az URBSFA szövetségi szabályzata korábbi P335.11. és P1422. cikkének, valamint jelenlegi B4.112. és B6.109. cikkének együttes olvasatából következik.

⁴ Ez az URBSFA szövetségi szabályzatának korábbi P1422. cikkéből és jelenlegi B6.109. cikkéből következik.

⁵ Valamint az EUMSZ 101. cikket.

⁶ Ezenkívül a sportügyekkel foglalkozó belga választottbíróság megállapította, hogy nem került sor az EUMSZ 101. cikk megsértésére.

14. Ennek eredményeként a Cour belge d'arbitrage pour le sport (sportüggyekkel foglalkozó belga választottbíróóság) elutasította az UL és a Royal Antwerp által benyújtott kártérítési keresetet.

15. 2020. szeptember 1-jén UL és a Royal Antwerp keresetet nyújtott be a Tribunal de première instance francophone de Bruxelleshez (brüsszeli francia nyelvű elsőfokú bíróság, Belgium) a választottbíróági ítélet arra hivatkozással történő hatályon kívül helyezése iránt, hogy az a bíróságokról szóló belga törvénykönyv 1717. cikke alapján megsértette a közrendet.

16. Keresetük alátámasztásaként a felperesek lényegében azzal érvelnek, hogy az UEFA és az URBSFA által a saját nevelésű játékosokra vonatkozóan hozott szabályok sértik a munkavállalóknak az EUMSZ 45. cikk szerinti szabad mozgását, mivel e szabályok korlátozzák egyrészt a Royal Antwerpenhez hasonló hivatásos labdarúgóklub azon lehetőségét, hogy olyan játékosokat toborozzon, akik nem felelnek meg az e szabályok által meghatározott helyi vagy nemzeti gyökerekre vonatkozó követelménynek, és azokat mérkőzésen indítsa, másrészt pedig azt, hogy az UL-hez hasonló játékosokat olyan klub is toborozhassa és indíthassa, amelynél nem hivatkozhat ilyen gyökerekre.

17. Az UEFA 2021. november 9-én az eljárásba való önkéntes beavatkozás iránti kérelmet nyújtott be, amelyet a 2021. november 26-án hozott határozat elfogadhatónak nyilvánított.

18. Előzetes döntéshozatal iránti kérelmében a kérdést előterjesztő bíróság először is megállapítja, hogy a hatályon kívül helyezni kért választottbíróági ítélet i. UL és a Royal Antwerp keresetének részleges elfogadhatatlanságán, valamint e kereset többi részének mint megalapozatlannak az elutasításán, valamint ii. az uniós jog két rendelkezésének, nevezetesen az EUMSZ 45. és az EUMSZ 101. cikk értelmezésén és alkalmazásán alapul, amely rendelkezések esetleges be nem tartása adott esetben a közrendnek a bíróságokról szóló belga törvénykönyv 1717. cikke értelmében vett megsértésének minősülhet, tekintettel azok jellegére és a Bíróság vonatkozó ítélkezési gyakorlatára.

19. Másodszor, a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy ahhoz, hogy ítéletet tudjon hozni, az szükséges, hogy a Bíróságtól az EUMSZ 45. és az EUMSZ 101. cikk értelmezését illetően pontosítást kapjon. Az említett bíróság arra keresi a választ, hogy e szabályok korlátozó hatást gyakorolnak-e a munkavállalók szabad mozgására és a versenyre, valamint hogy ezek a szabályok indokoltak, megfelelőek, szükségesek és arányosak-e az általuk kitűzött célokat illetően. Ebben az összefüggésben a bíróság többek között a Bizottság által közzétett sajtóközleményre és az említett intézmény megbízásából készült tanulmányra utal, amelyből kitűnik, hogy i. e szabályok korlátozó hatással bírnak vagy bírhatnak a munkavállalók szabad mozgására, és ii. a kérdés, hogy e hatások arányosak-e az ezekből származó nagyon korlátozott előnyökkel, tekintettel a lehetségesnek tűnő kevésbé korlátozó alternatív intézkedésekre, részletes vizsgálat tárgyát képezi, különösen az említett intézmény által indított jogsértési eljárás keretében.⁷

⁷ A kérdést előterjesztő bíróság ezenkívül tudni szeretné, hogy a saját nevelésű játékosokra vonatkozó szabályok tekinthetőek-e az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében vállalkozások közötti megállapodásnak, vállalkozások társulásai által hozott döntésnek vagy összehangolt magatartásnak.

D. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

20. A fentiek alapján a Tribunal de première instance francophone de Bruxelles (brüsszeli francia nyelvű elsőfokú bíróság, Belgium) a Bírósághoz 2021. november 11-én érkezett, 2021. október 15-i végzésével a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra:

- „1) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 101. cikket, hogy azzal ellentétes a saját nevelésű játékosokra vonatkozóan az UEFA végrehajtó bizottsága által 2005. február 2-án elfogadott, és az UEFA 52 tagszövetsége által a tallinni kongresszuson 2005. április 21-én jóváhagyott tervezet, amelyet az UEFA és a tagszövetségei által elfogadott szabályzatok formájában hajtottak végre?
- 2) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 45. és EUMSZ 101. cikket, hogy azokkal ellentétes a saját nevelésű játékosok nevezésére és pályára lépésére vonatkozóan az URBSFA szövetségi szabályzatának a P335.11. és P.1422. cikkében rögzített, és az URBSFA új szövetségi szabályzatának 4. címében szereplő B4.1[12]. cikkében és a 6. címében foglalt B6.109. cikkében átvett szabályok alkalmazása?”

21. Írásbeli észrevételeket nyújtott be UL, a Royal Antwerp, az URBSFA, az UEFA, a belga, a görög, a lengyel, a portugál, a román és a svéd kormány, valamint az Európai Bizottság. UL, a Royal Antwerp, az URBSFA, az UEFA, a lengyel, a román és a svéd kormány, valamint az Európai Bizottság részt vett a 2022. november 15-én tartott tárgyaláson.

III. Értékelés

22. A kérdést előterjesztő bíróság az UEFA (első kérdés) és az URBSFA (második kérdés) által a saját nevelésű játékosok tekintetében elfogadott szabályoknak az uniós joggal való összeegyeztethetőségére vonatkozóan kér iránymutatást. Érdekes módon a második kérdéssel ellentétben az első kérdés nem utal az EUMSZ 45. cikkre.

23. A jelen indítvány feladata annak vizsgálata, hogy az EUMSZ 45. cikket úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az URBSFA vonatkozó szabályzatában foglaltakhoz hasonló, a saját nevelésű játékosok nevezésére és pályára lépésére vonatkozó szabályok alkalmazása. Tekintettel arra, hogy az említett URBSFA szabályzat nagyrészt az UEFA szabályain alapul, a jelen indítványban az utóbbiakat is megvizsgálom.

24. Kérdéseivel a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arról kíván megbizonyosodni, hogy az EUMSZ 45. cikket úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az UEFA és az URBSFA által elfogadott, a saját nevelésű játékosokra vonatkozó szabályok alkalmazása.

A. Elfogadhatóság

25. Az URBSFA úgy véli, hogy a két kérdést elfogadhatatlannak kell nyilvánítani, mivel azok az alapeljárás felperesei számára érdektelenek, és hipotetikus jellegűek. Az URBSFA továbbá azt állítja, hogy az alapeljárás tárgyát képező jogvita UL állampolgársága, a Royal Antwerp székhelye és a szóban forgó szabályozás területi hatálya miatt tisztán belföldi vonatkozású, és a kérdést előterjesztő bíróságnak csak a felek között kell határozatot hoznia.

26. Az UEFA úgy véli, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdéseket elfogadhatatlanoknak kell nyilvánítani azon az alapon, hogy a kérdést előterjesztő bíróság nem fejtette ki kellő részletességgel azt a ténybeli és jogi összefüggést, amelyben azokat felvetette, különösen a saját nevelésű játékosokra vonatkozó szabályokat bevezető különböző nemzeti labdarúgó-szövetségek kilétét és e különböző szabályok tényleges tartalmát. Az említett bíróság továbbá nem állapította meg, hogy az alapeljárás tárgyát képező jogvita határokon átnyúló jellegű. Emellett, mivel az előzetes döntéshozatalra utaló határozatot az UEFA meghallgatása előtt fogadták el, az ügy ténybeli és jogi hátterének nem kellően pontos és részletes bemutatása megakadályozta az UEFA-t jogainak érvényesítésében.

27. Hasonló értelemben a román kormány és a Bizottság is egyetért az URBSFA-val és az UEFA-val abban, hogy az EUMSZ 45. cikk értelmezésére vonatkozó kérdést úgy tették fel, hogy az alapeljárásban nem merült fel külföldi, azaz külső elem, de a kérdést előterjesztő bíróság sem utal arra, hogy a jogvita elbírálásához annak tisztán nemzeti jellege ellenére is elengedhetetlenül szükség lenne erre az értelmezésre.

28. Bár megértem az előző pontokban leírt aggályokat,⁸ a szóban forgó kérdéseket elfogadhatónak tartom.

29. Olyan kifogás értékelése során, amely szerint valamely ügy az állítólagos tisztán belső helyzet miatt elfogadhatatlan, a Bíróság Ullens de Schooten ítélete⁹ képezi a kiindulópontot, amely ítéletben a Bíróság pontosan összefoglalta és osztályozta azt a négy esetet, amelyekben a tisztán belső helyzetből eredő ügyek mégis elfogadhatóak előzetes döntéshozatalra. Ezen esetek egyike, amikor nem zárható ki, hogy a szóban forgó nemzeti szabályozást elfogadó tagállam területén való tevékenységgyakorlás érdekében más tagállamokban letelepedett állampolgárok is érdekeltek lettek volna vagy lennének abban, hogy éljenek e szabadságokkal, és hogy következőképpen a saját állampolgárokra, illetve más tagállamok állampolgáira megkülönböztetés nélkül alkalmazandó szabályozás kifejthet olyan joghatásokat, amelyek nem korlátozódnak e tagállamra.¹⁰ E tekintetben nem zárható ki, hogy a más tagállamokban letelepedett labdarúgókat a szóban forgó rendelkezések visszatartják a belga piacra való belépéstől.

30. Továbbá emlékeztetni kell arra, hogy a kérdést előterjesztő bíróság hatásköre *in casu* annak megállapítására korlátozódik, hogy a választottbírósági ítélet megsértette-e a közrendet. A kérdést előterjesztő bíróságnak értékelése során természetesen túl kell lépnie a jelen ügy konkrét tényállásán, mivel a közrendi megfontolások szükségszerűen túlmutatnak az egyedi ügyeken.

31. Emellett meg kell jegyezni, hogy a jelen ügy tárgyát nemzeti szinten nem az UL és a Royal Antwerp közötti jogvita, hanem az UEFA és az URBSFA vitatott rendelkezései képezik. A kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő, a választottbírósági ítélet hatályon kívül helyezésére irányuló kereset nem minősül hipotetikus helyzetnek. Az említett választottbírósági ítélet az EUMSZ 45. cikknek¹¹ a Cour belge d'arbitrage pour le sport (sportügyekkel foglalkozó belga választottbíróság) általi értelmezésén és alkalmazásán alapul. A kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy köteles megvizsgálni ezen értelmezés és alkalmazás érvényességét annak megállapítása céljából, hogy az ítélet ellentétes-e a közrenddel. Az EUMSZ 45. cikket tehát a Cour belge d'arbitrage pour le sport (sportügyekkel foglalkozó belga választottbíróság) olyan

⁸ UL és a Royal Antwerp ugyanis egyaránt belgiumi illetőségű, és e tekintetben nincs határokon átnyúló elem.

⁹ 2016. november 15-i ítélet (C-268/15, EU:C:2016:874).

¹⁰ Lásd: 2016. november 15-i Ullens de Schooten ítélet (C-268/15, EU:C:2016:874, 50. pont).

¹¹ Valamint az EUMSZ 101. cikknek.

módon alkalmazta, amely kétségeket ébreszt a kérdést előterjesztő bíróságban. Sem a belga választottbíróságnak, sem tágabb értelemben a kérdést előterjesztő bíróságnak nem kell értékelnie UL sajátos helyzetét. UL, akit később a Royal Antwerp is támogat, ehelyett annak megállapítását kérte, hogy az UEFA és az URBSFA által a saját nevelésű játékosokra vonatkozóan bevezetett szabályok jogellenesek azon az alapon, hogy sértik az uniós jogot. Annak mérlegelése során, hogy hatályon kívül kell-e helyezni azon választottbírósági ítéletet, amely nem állapította meg az uniós jog megsértését, a kérdést előterjesztő bíróság feladata a vitatott rendelkezések teljes egészében és általánosságban történő vizsgálata.

32. Végül, ami az UEFA azon állítását illeti, hogy nem hallgatták őt meg azon határozat meghozatala előtt, amely az ügyet a Bíróság elé utalta, elegendő megjegyezni, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint nem a Bíróság feladata annak vizsgálata, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozatot a nemzeti jog szervezeti és bírósági eljárási szabályaival összhangban hozták-e meg.¹²

33. Következésképpen azt javaslom a Bíróságnak, hogy a kérdést előterjesztő bíróság kérdéseit tekintse elfogadhatónak.

B. Az ügy érdeme

34. Az EUMSZ 45. cikk értelmében az Unión belül biztosítani kell a munkavállalók szabad mozgását.

35. A gazdasági élet részét képező sporttevékenységek a Szerződésben foglalt alapvető szabadságok hatálya alá tartoznak,¹³ ami azt jelenti, hogy a gazdasági tevékenységet folytató hivatásos labdarúgók az EUMSZ 45. cikk értelmében „munkavállalóknak” minősülnek.¹⁴

36. Emellett, ami az EUMSZ 45. cikk által kötelezetteket illeti, általánosan elfogadott, hogy e rendelkezés az olyan magánjogi szervezetekre vonatkozik, mint az UEFA és az URBSFA, amelyek kollektív módon szabályozzák a keresőtevékenységet.¹⁵

1. A vitatott rendelkezések

37. E szakaszban hasznosnak tartom, hogy gyorsan összefoglaljam a vitatott rendelkezéseket.

38. Az UEFA szabályzat szerint a „saját nevelésű játékosok” azok, akik állampolgárságuktól függetlenül 15 és 21 éves koruk között legalább három éves képzésben vettek részt a klubjuk vagy ugyanahhoz a nemzeti labdarúgó-szövetséghez tartozó másik klub kötelékében. Emellett az UEFA

¹² Lásd például: 2000. április 11-i Deliège ítélet (C 51/96 és C 191/97, EU:C:2000:199, 29. pont).

¹³ Lásd még: Forsthoff, U., Eisendle, D., in Grabitz, E., Hilf, M és Nettesheim, M. (szerk.), Das Recht der Europäischen Union, 76. EL., naprakésszé téve 2022. májusban, C.H. Beck, Munich, EUMSZ 49. cikk, 104. pont.

¹⁴ Ez az 1976. július 14-i Donà ítélet (13/76, EU:C:1976:115, 13. pont) óta állandó ítélkezési gyakorlat. Lásd még: 1995. december 15-i Bosman ítélet (C-415/93, EU:C:1995:463, 73. pont). Általánosságban elmondható, hogy a Bíróság következetes ítélkezési gyakorlata szerint a „munkavállaló” fogalma sajátos, önálló jelentéssel bír, és nem értelmezhető szűken. „Munkavállalónak” kell tekinteni minden olyan személyt, aki valóságos és tényleges tevékenységet végez, kivéve az olyan mértékben jelentéktelen tevékenységeket, amelyek pusztán kiegészítőnek és járulékosnak tekinthetők. Lásd: 2017. július 19-i Abercrombie & Fitch Italia ítélet (C-143/16, EU:C:2017:566, 19. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

¹⁵ Ez az 1974. december 12-i Walrave és Koch ítélet (36/74, EU:C:1974:140, 17. pont) ítélet óta állandó ítélkezési gyakorlat. Lásd még: 1995. december 15-i Walrave és Koch ítélet (C-415/93, EU:C:1995:463, 82. pont); 2000. április 13-i Lehtonen és Castors Braine ítélet (C-176/96, EU:C:2000:201, 35. pont); 2010. március 16-i Olympique Lyonnais ítélet (C-325/08, EU:C:2010:143, 30. pont).

szabályzat szerint az UEFA által szervezett versenyeken¹⁶ szereplő kluboknak legalább 8 saját nevelésű játékost kell nevezniük a legfeljebb 25 fős játékoskeretbe. E játékosok közül legalább 4 játékosnak a szóban forgó klub kötelékében kellett képzésen részt vennie.

39. Az URBSFA szabályai szerint az URBSFA hatáskörébe tartozó versenyeken szereplő kluboknak legalább 8 olyan játékost kell nevezniük a legfeljebb 25 fős játékoskeretbe, akik 23 éves korukig legalább három szezonon keresztül játszottak a klubban vagy egy másik belga klubban (ebből a 8 játékosból 3 játékos 21 éves koráig). Emellett a *versenyjegyzőkönyvek* tekintetében a kluboknak a fent említett keretben szereplő játékosokra kell támaszkodniuk, és legalább 6 olyan játékost kell azokban szerepeltetniük, akik a 23. életévük betöltését megelőzően legalább három teljes szezonon keresztül a klubhoz tartoztak, és ebből két játékosnak a 21. életévük betöltése előtt kellett csatlakoznia a klubhoz.

40. Mindkét esetben (UEFA és URBSFA), ha a minimumok nem teljesülnek, a játékosokat nem lehet olyan más játékosokkal helyettesíteni, akik nem teljesítik e feltételeket.

2. Korlátozás

41. Ezután azt vizsgálom meg, hogy a szóban forgó rendelkezések az EUMSZ 45. cikk korlátozását jelentik-e.

42. UL és a Royal Antwerp, valamint a Bizottság¹⁷ véleménye szerint a vitatott rendelkezések nemcsak hogy érintik a munkavállalók szabad mozgását az Unióban, hanem közvetett, állampolgárságon alapuló megkülönböztetésnek is minősülnek. Ezzel szemben az UEFA és az URBSFA azt állítja, hogy a vitatott rendelkezések nemcsak hogy megkülönböztetés nélkül minden játékosra vonatkoznak, függetlenül azok állampolgárságától, de még akadályt sem jelentenek a játékosok szabad mozgása szempontjából.

43. Álláspontom szerint a vitatott rendelkezések alkalmasak arra, hogy más tagállamok állampolgáraival szemben közvetett hátrányos megkülönböztetést valósítsanak meg. Tény, hogy minél fiatalabb egy játékos, annál valószínűbb, hogy a származási helyén lakik.¹⁸ Ezért a vitatott rendelkezések szükségszerűen a más tagállamokból származó játékosokat érintik hátrányosan.

44. A vitatott rendelkezések valójában olyan követelményt jelentenek, amelyet csak az teljesíthet, aki egy bizonyos helyen van jelen. E tekintetben a Bíróság következetesen megállapította, hogy az olyan nemzeti szabályok, amelyek a lakóhely alapján megkülönböztetést írnak elő, főként más tagállami állampolgárokra hátrányosak, mivel a külföldi illetőségűek az esetek többségében külföldi állampolgárok.¹⁹ Hasonlóan, a Bíróság következetes ítélkezési gyakorlatát képezi az, hogy az egyes szakmákba való belépéshez szükséges képesítési követelmények a munkavállalók szabad mozgásának közvetett hátrányosan megkülönböztetést megvalósító korlátozását jelentik.²⁰ A saját nevelésű játékosokra vonatkozó szabályok valószínűleg korlátozzák az uniós polgársággal

¹⁶ Azaz a következő négy versenyre: UEFA Bajnokok Ligája, Európa Liga, Európa Konferencia Liga és Szuperkupa.

¹⁷ Amely a fentieknek megfelelően ugyanakkor a határokon átnyúló elem állítólagos hiánya miatt elfogadhatatlannak tartja a kérdést.

¹⁸ Nem lehet tagadni, hogy vannak olyan játékosok, akik rendkívül fiatalon külföldre költöznek. Ez azonban a játékosoknak csak egy kis hányadát jelenti, és kivételnek minősül, ezzel is igazolva a szabályt, amely szerint minél fiatalabb egy játékos, annál inkább helyhez kötött.

¹⁹ Lásd például az EUMSZ 45. cikk tekintetében: 1998. május 7-i Clean Car Autoservice ítélet (C-350/96, EU:C:1998:205, 29. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Lásd továbbá: Zawidzka-Lojek, A., „Ochrona interesu ogólnego na rynku wewnętrznym - dopuszczalne wyjątki i ograniczenia swobod. Model ochrony”, in *System Prawa Unii Europejskiego, 7. kötet, Prawo rynku wewnętrznego*, Varsó, C.H. Beck, 2020, 197. pont.

²⁰ Lásd például: 1987. október 15-i Heylens és társai ítélet (222/86, EU:C:1987:442, 9–11. pont).

rendelkező játékosok azon lehetőségeit, hogy szabadon elhagyják az egyik tagállam klubját egy másik tagállam klubjáért. Bár a vitatott rendelkezések megfogalmazásukban semlegesek, a helyi játékosokat előnyben részesítik a más tagállamokból származó játékosokkal szemben.²¹

45. Mindenesetre, még ha meg is állapítanánk, hogy a vitatott rendelkezések nem valósítanak meg közvetett hátrányos megkülönböztetést (mint ahogyan ez nem áll fenn), akkor is kétségtelenül a labdarúgók szabad mozgásának (egyszerű) korlátozását jelentik. E tekintetben emlékeztetek arra, hogy a Bíróság megállapította, hogy a kosárlabdaklub számára azt megtiltó szabályok, hogy más tagállamokból származó játékosokat léptessen pályára a nemzeti bajnokság mérkőzésein, amennyiben az átigazolásra egy meghatározott időpont után került sor, „a munkavállalók szabad mozgásának akadályát képezik”.²²

46. Mellékesen meg kell említenem, hogy a korlátozás megállapítása szempontjából lényegtelen az UEFA és az URBFA által a saját nevelésű játékosokra vonatkozóan választott meghatározás, amely szerint a saját nevelésű játékosok nem csak egy adott klubból, hanem az adott nemzeti bajnokságból származó játékosok is. Mindkét esetben 8 játékos nem érkezhetsen egy másik tagállam klubjától, míg 17 játékos érkezhetsen. A klubjátékosok és az azonos bajnokságban szereplő játékosok közötti különbségtétel azonban relevánssá válik a vitatott rendelkezések arányosságának megállapítása során.

3. Az igazolhatóság

47. A munkavállalók szabad mozgásának korlátozása csak akkor igazolható, ha az egyrészt az EUMSZ 45. cikk (3) bekezdésében²³ felsorolt igazoló okok valamelyikét vagy a közérdeken alapuló kényszerítő indokot szolgálja,²⁴ másrészt tiszteletben tartja az arányosság elvét, vagyis alkalmas arra, hogy következetesen és koherens módon biztosítsa a kitűzött cél elérését, és nem lép túl az annak megvalósításához szükséges mértéken.²⁵

a) Az EUMSZ 165. cikkről

48. Tekintettel arra, hogy az eljárásban részt vevő különböző felek beadványaikban végig és nagy terjedelemben hivatkoznak az EUMSZ 165. cikkre, e rendelkezéssel kapcsolatban a jogi elemzés e szakaszában néhány megjegyzést kell tenni.

²¹ Lásd ebben az értelemben még: Kliesch, J., *Der Status des Profifußballers im Europäischen Recht*, Nomos, Baden-Baden, 2017, 215. o. az UEFA szabályok tekintetében.

²² Lásd: 2000. április 13-i Lehtonen és Castors Braine ítélet (C-176/96, EU:C:2000:201, 49. pont). A Bíróság kifejezetten utal az 1995. december 15-i Bosman ítéletre (C-415/93, EU:C:1995:463, 99. és 100. pont). A 2010. március 16-i Olympique Lyonnais ítéletben (C-325/08, EU:C:2010:143, 35. pont) a Bíróság továbbá úgy ítélte meg, hogy az a francia kollektív szerződés, amely megköveteli, hogy az utánpótlás-játékos (a 16 és 22 év közötti játékos) a képzési időszakának végén az első hivatásos játékos szerződését – kártérítés terhe mellett – az őt képző klubbal kösse meg, visszatarthatja ezt a játékost a szabad mozgáshoz való jogának gyakorlásától.

²³ Közrend, közbiztonság vagy közegészségügy.

²⁴ A Bíróság az évek során különböző terminológiát használt a nem gazdasági jellegű okok mint igazoló okok leírására, amelyeket az ítélkezési gyakorlat fejlesztett (és fejleszt) ki. Lásd: Martucci, F., *Droit du marché intérieur de l'Union européenne*, Presses Universitaires de France, Paris, 2021, 261. pont. A hivatkozás megkönnyítése érdekében a jelen indítványban a „közérdeken alapuló kényszerítő indok” kifejezésre fogok hivatkozni.

²⁵ Lásd ebben az értelemben lényegében: 1995. december 15-i Bosman ítélet (C-415/93, EU:C:1995:463, 104. pont); 2010. március 16-i Olympique Lyonnais ítélet (C-325/08, EU:C:2010:143, 38. pont); 2019. október 10-i Krah ítélet (C-703/17, EU:C:2019:850, 55. pont).

49. Az EUMSZ 165. cikk, amely a Lisszaboni Szerződéssel került be a Szerződésekbe,²⁶ három különböző, de egymással összefüggő kérdéssel foglalkozik: oktatás, ifjúság és sport. A cikk négy bekezdésre tagolódik. Az (1) bekezdés határozza meg a rendelkezés általános célját és indokát, amely szerint az Unió a sport sajátos természetére, az önkéntes részvételen alapuló szerkezeti sajátosságaira, valamint a társadalomban és a nevelésben betöltött szerepére tekintettel hozzájárul az európai sport előmozdításához. A (2) bekezdés ezután meghatározza, hogy pontosan mi az uniós fellépés célja – és ezzel nem lehet nem egyetérteni:²⁷ a sport európai dimenzióinak fejlesztése a sportversenyek tisztaságának és nyitottságának, valamint a sport területén felelős szervezetek közötti együttműködésnek az előmozdítása, illetve a sportolók, köztük különösen a legfiatalabbak fizikai és szellemi épségének védelme révén. A (3) bekezdés kiemeli a harmadik országokkal és a nemzetközi szervezetekkel, különösen az Európa Tanáccsal való együttműködés előmozdításának fontosságát.²⁸ Végül, ami döntő jelentőségű, a (4) bekezdés lehetővé teszi az uniós politikai intézmények számára,²⁹ hogy „rendes jogalkotási eljárás keretében” „ösztönző intézkedéseket” fogadjanak el, kizárva azonban „bármilyen összehangolást”,³⁰ és a Tanács számára, hogy (egyedül) a Bizottság javaslata alapján fogadjon el ajánlásokat.

1) Szó szerinti értelmezés

50. A következők már az EUMSZ 165. cikk szövegéből is közvetlenül kitűnnek.

51. Először is, e rendelkezés címzettje az Unió, nem pedig a tagállamok vagy más közjogi személyek, nemhogy magánjogi személyek. Másodsor, az alkalmazott megfogalmazás (hozzájárulás, előmozdítás, tekintettel, fejlesztés, együttműködés) tipikusan a puha jog (*soft law*) része. Harmadszor, az EUMSZ 165. cikk mind a hivatásos, mind a szabadidősportra kiterjed, függetlenül attól, hogy azt klubokban vagy egyénileg úzik.³¹ Negyedszer, bár a rendelkezés a rendes jogalkotási eljárásra utal, az EUMSZ 165. cikk (4) bekezdése *nem* képez olyan jogalapot, amely lehetővé tenné a politikai intézmények számára, hogy az EUMSZ 288. cikk értelmében jogilag kötelező erejű aktusokat fogadjanak el.³² Az EUMSZ 165. cikk (4) bekezdése tehát nem más, mint egy „hamis jogalap”, és tipikusan az uniós politika körébe anélkül vont tárgykörre jellemző, hogy a tagállamok a Szerződések urai minőségükben hajlandóak lennének az Uniónak bármilyen kapcsolódó jogalkotási hatáskört átengedni. Ez utóbbi szempont egyébként már tükröződik az EUMSZ 2. cikk (5) bekezdésében és az EUMSZ 6. cikk e) pontjában: a sport területén az Unió „hatásköre” nem jogalkotási hatáskör, hanem arra korlátozódik, hogy „a tagállamok intézkedéseit támogató, összehangoló vagy kiegészítő intézkedéseket” hajtson végre.³³

²⁶ E rendelkezés keletkezésével kapcsolatban lásd: Rantos főtanácsnok European Superleague Company ügyre vonatkozó indítványa (C-333/21, EU:C:2022:993, 29. pont).

²⁷ Az e bekezdésben szereplő hét cél közül hat az oktatásra vonatkozik, és csak egy a sportra.

²⁸ Az Európa Tanácsra való hivatkozást illetően ez a rendelkezés az EUMSZ 220. cikk (1) bekezdése alapján az Európai Uniót terhelő azon általános kötelezettség sajátos következménye, hogy az Európa Tanáccsal való együttműködés minden megfelelő formáját meg kell teremteni. Lásd még: a The English Bridge Union ügyre vonatkozó indítványom (C-90/16, EU:C:2017:464, 33. pont).

²⁹ A jelen indítvány alkalmazásában az uniós politikai intézmények alatt a Bizottságot, a Tanácsot és a Parlamentet értem.

³⁰ El kell ismerni, hogy időbe telik, amíg az ember eligazodik e rendelkezésen, amely orwelli módon azt teszi lehetővé a politikai intézmények számára, hogy a rendes jogalkotási eljáráshoz folyamodjanak annak érdekében, hogy elfogadjanak... bármit, csak jogszabályt ne.

³¹ Lásd még ebben az értelemben: Odendahl, K., in Pechstein, M., Nowak, C., Häde, U. (szerk.), Frankfurter Kommentar zu EUV, GRC und AEUV, Band III, Mohr Siebeck, Tübingen, 2017, EUMSZ 165. cikk, 9. pont.

³² Vagyis: rendeleteket, irányelveket és határozatokat.

³³ Lásd az EUMSZ 2. cikk (5) bekezdését és az EUMSZ 6. cikk e) pontját. Az EUMSZ 2. cikk (5) bekezdése meghatározza továbbá, hogy az ilyen intézkedések nem vonják el a tagállamok e területeken meglévő hatásköreit.

2) Rendszertani és teleologikus értelmezés

52. Ami az EUMSZ 165. cikket illeti az EUMSZ szerkezetén belül, meg kell jegyezni, hogy mivel az EUMSZ harmadik részének XII. címében található,³⁴ az EUMSZ 165. cikk az uniós politika összes többi területe közé tartozik.

53. Ebből a következő elemekre következethetünk.

54. Először is, az EUMSZ 165. cikk nem az EUMSZ első részének II. címe értelmében vett általánosan alkalmazandó rendelkezés.³⁵ Másodszor, az UEFA és az URBSFA mint magánjogi szervezetek, amennyiben kollektív módon szabályozzák a keresőtevékenységet, nem folytatnak, és nem hajtanak végre uniós politikát. Ez a tevékenység az uniós jogalkotó (és a másodlagos jogot átültető, alkalmazó és végrehajtó szervek) feladata. Az UEFA és az URBSFA ehelyett egy közpolitikai célkitűzésre kíván hivatkozni az alapvető szabadság korlátozásának igazolása érdekében. Ami a szóban forgó ügyet illeti, funkcionálisan nem egy uniós intézményhez hasonlíthatók, amely az EUMSZ 165. cikk alapján jár el,³⁶ hanem egy olyan tagállamhoz, amely valamely alapvető szabadság korlátozását kívánja igazolni. Másképpen fogalmazva, a szóban forgó eset a *negatív* integráció esete, amikor valamely szervezet egy alapvető szabadságot egy másik, általa jelentősebbnek ítélt politika előmozdítása érdekében kíván korlátozni. Ez a másik politika történetesen a sport területére esik. Harmadszor, nem az UEFA vagy az URBSFA feladata az EUMSZ 165. cikk szerinti uniós intézkedések végrehajtása. Ezek olyan magánjogi szervezetek, amelyek gazdasági feladatokat látnak el, a szabályozási feladatok mellett. Negyedszer, az Európai Unió politikai intézményei természetesen szabadon – belátásuk szerint – hirdethetik³⁷ az európai sportmodellt az EUMSZ 165. cikk alapján vagy más keretek között. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az uniós intézményekre háruló feladatokat így vagy úgy kiszervezik az UEFA-nak vagy az URBSFA-nak. Ötödször, az UEFA és az URBSFA az EUMSZ 165. cikkre való hivatkozással nem kaphat bíráskodást az EUMSZ 45. cikkben foglalt alapvető szabadság korlátozására. Ezen alapvető szabadságnak az UEFA-hoz és az URBSFA-hoz hasonló szervezetek általi korlátozását minden más korlátozáshoz hasonlóan, a szokásos elvek szerint kell értékelni.

3) Jelentőséggel bír a szóban forgó ügy szempontjából

55. Mindez nem jelenti azt, hogy az EUMSZ 165. cikk jogi jelentősége olyannyira korlátozott lenne,³⁸ hogy a szóban forgó ügyre egyáltalán ne lenne kihatása. E rendelkezés két szempontból is hasznos: egyrészt az EUMSZ 45. cikk szerinti korlátozás igazoló okának, az úgynevezett

³⁴ Vagyis az Európai Szociális Alap és a Kultúra között rejtőzik.

³⁵ Ez a jogosultság a Szerződések urai által nyilvánvalóan fontosabbnak ítélt kérdésekre vonatkozik, mint például – hogy csak néhány példát említsünk – a hátrányos megkülönböztetés tilalma (EUMSZ 8. és EUMSZ 10. cikk), a környezetvédelem (EUMSZ 11. cikk), a fogyasztóvédelem (EUMSZ 12. cikk) vagy az adatvédelem (EUMSZ 16. cikk).

³⁶ Jobb kifejezés hiányában óvatosan használom az „eljár” kifejezést, tekintettel arra, hogy – amint azt fentebb megállapítottam – az EUMSZ 165. cikk nem teszi lehetővé az uniós intézmények számára, hogy a szó szoros értelmében jogalkotási tevékenységet folytassanak.

³⁷ Mellékesen szeretném megjegyezni, hogy a politikai intézmények nyilvánvalóan úgy döntöttek, hogy az EUMSZ 114. cikkre hivatkozva nem harmonizálják vagy szabályozzák a belső piaccal kapcsolatos sportügyeket.

³⁸ A Bíróság továbbá megállapította, hogy a Szerződés állampolgárságra vonatkozó szabályaival összefüggésben értelmezett EUMSZ 165. cikkel, valamint az EUMSZ 18. és EUMSZ 21. cikkel ellentétesek valamely nemzeti sportszövetségnek a szabad mozgást korlátozó egyes szabályai. Lásd: 2019. június 13-i TopFit és Biffi ítélet (C-22/18, EU:C:2019:497).

közérdeken alapuló kényszerítő indoknak a meghatározása, másrészt pedig annak jelzése szempontjából, hogy az arányossági vizsgálat elvégzése során mi az, ami az egész Unióban elfogadható.³⁹ A Bíróság egyébként az eddigiekben pontosan ezt tette.⁴⁰

b) A közérdeken alapuló kényszerítő indok megállapítása

56. Az UEFA és az URBSFA alapvetően két különböző, közérdeken alapuló kényszerítő indokra hivatkozik: a fiatal játékosok képzésének és toborzásának ösztönzésére, valamint az UEFA klubversenyeken és a nemzeti versenyeken a csapatok közötti egyenlő versenyfeltételek javítására. A felidézett közérdekkel kapcsolatos egyéb kényszerítő indokok közé tartozik a fiatal játékosok védelme, amennyiben szociális és családi környezetüket meg kell őrizni, és el kell kerülni a normális nevelésük megszakadását.

57. E tekintetben meg kell jegyezni, hogy úgy tűnik, hogy a Bíróság abból indul ki, hogy amikor az olyan jogalanyok, mint az UEFA és az URBSFA, amelyeket az EUMSZ 45. cikk köt, korlátozást igazoló okokra kívánnak hivatkozni, a vitatott rendelkezések közjogi vagy magánjogi jellege semmilyen módon nem befolyásolja az említett igazolások körét vagy azok tartalmát.⁴¹

58. Egyet tudok érteni e megállapítással, és elfogadom az ahhoz fűződő általános érdeket, hogy az EUMSZ 45. cikkel kapcsolatos egységes rendszer fennmaradjon, függetlenül attól, hogy a korlátozások állami vagy magánjogi szervezetektől származnak. Mindazonáltal fontos figyelembe venni azt, hogy – a tagállamokkal mint közjogi szervezetekkel ellentétben – az olyan magánjogi szervezetek, mint az UEFA vagy az URBSFA, saját céljaiknak megfelelően olyan célokat követnek, amelyek gazdasági jellegűek.⁴² E célok időnként ellentétesek lehetnek a közcélokkal. Emellett az UEFA és az URBSFA szabályozási és gazdasági feladatokat is ellát. Mivel ezek a feladatok nem különülnek el, az összeférhetetlenség elkerülhetetlenül felmerül. Másképpen fogalmazva, az UEFA és az URBSFA észszerűtlenül viselkedne, ha olyan közcélokat próbálnának előmozdítani, amelyek közvetlenül ellentétesek kereskedelmi érdekeikkel.

59. Amikor a tagállamok valamely alapvető szabadság korlátozását kívánják igazolni, akkor feltételezhető, hogy azok a belső piac érdekeitől eltérő közérdeket kívánnak előmozdítani. Ez egy magánjogi szervezet esetében nem így van, és ezt az alábbi elemzés során szem előtt kell tartani. Éppen ezért előnyben részesítem a Bíróság által az Angonese ítéletében használt kifejezéseket, ahol „elérni kívánt jogszerű célról” beszél,⁴³ anélkül hogy meghatározná, hogy e célnak feltétlenül közérdekűnek kell lennie. Éppen ezért még fontosabb megvizsgálni az UEFA és az URBSFA által hivatkozott kényszerítő indokok közérdekű elemét.

³⁹ E tekintetben teljes mértékben támogatom Rantos főtanácsnoknak a European Superleague Company ügyre vonatkozó indítványát (C-333/21, EU:C:2022:993, 42. pont), amelyben kimondja, hogy „bár a sport sajátos jellemzőire nem lehet hivatkozni annak érdekében, hogy az EU-Szerződés és az EUM-Szerződés hatálya alól kizárják a sporttevékenységet, az e sajátosságokra, valamint a sport társadalmi és nevelési funkciójára történő, az EUMSZ 165. cikkben szereplő hivatkozások relevánsak lehetnek többek között a sport területén a versenykorlátozások vagy az alapvető szabadságok korlátozásai esetleges objektív igazolásának elemzése szempontjából”.

⁴⁰ Lásd: 2010. március 16-i Olympique Lyonnais ítélet (C-325/08, EU:C:2010:143, 39. pont). Lásd még az EUMSZ 49. cikk szerinti letelepedés szabadságával összefüggésben: 2022. szeptember 7-i Cilevičs és társai ítélet (C-391/20, EU:C:2022:638, 59. pont), amelyben a Bíróság csupán lazán hivatkozik az EUMSZ 165. cikkre, mielőtt megvizsgálná egy olyan nemzeti intézkedés korlátozó jellegét, amely egyértelműen az EUMSZ 165. cikk hatálya alá tartozó tárgykörbe tartozik.

⁴¹ Lásd: 1995. december 15-i Bosman ítélet (C-415/93, EU:C:1995:463, 86. pont).

⁴² Lásd még: Weatherill, St., *European Sports Law*, T.M.C. Asser, The Hague, 2007, 60. o., aki megjegyzi, hogy bár a Bíróság megközelítésében van egy „logikai rendezettség”, „nem világos, hogy az [EUMSZ 45. cikk (3) bekezdésében] szereplő fogalmakat hogyan lehet megfelelően átformálni a magánszektornak megfelelően”, és aki rámutat annak kockázatára, hogy ha a magánfelek számára lehetővé válik, hogy közjogi indokokra hivatkozzanak, „az túlterjeszkedéshez vezethet”.

⁴³ Lásd: 2000. június 6-i ítélet (C-281/98, EU:C:2000:296, 42. pont). Lásd még ebben az értelemben: Müller-Graff, P.-Chr., „Die horizontale Direktwirkung der Grundfreiheiten”, *Europarecht*, 2014, 3–29., 12. o.

60. A hivatásos sportot illetően a Bíróságnak korábban már volt alkalma megállapítani, hogy tekintettel a sporttevékenységeknek – különösen a futballnak – az Unión belüli számottevő társadalmi jelentőségére, el kell ismerni a fiatal játékosok felvételének és képzésének ösztönzéséből álló célkitűzések jogszerűségét.⁴⁴ Ugyanez vonatkozik arra a célkitűzésre, hogy fenntartsanak a klubok között egy bizonyos egyensúlyt, megőrizve az esélyegyenlőséget és az eredmények előre nem láthatóságát.⁴⁵

c) Arányosság

61. Ezt követően a vitatott rendelkezéseknek tiszteletben kell tartaniuk az arányosság elvét, ami azt jelenti, hogy alkalmasnak kell lenniük arra, hogy következetesen és koherens módon biztosítsák a kitűzött cél elérését, és ne lépjenek túl az annak megvalósításához szükséges mértéket. A kérdést előterjesztő bíróság feladata a vitatott rendelkezések arányosságának értékelése. Ebben az összefüggésben a saját nevelésű játékosokra vonatkozó szabályok arányosságának bizonyítása az UEFA-t és az URBSFA-t terheli.

62. A Bíróság rendelkezésére bocsátott információk és a különböző felek beadványai alapján úgy vélem, hogy a Bíróságnak elegendő információ áll rendelkezésére ahhoz, hogy a kérdést előterjesztő bíróságnak az arányossági tesztre vonatkozóan iránymutatást adjon.

63. Bizonyítva lesz, hogy bizonyos korlátozások indokoltak.

64. Általánosságban megjegyzendő, hogy amint arra a jogirodalom is rámutatott, „a sportszabályoknak gazdasági hatásuk van. Néhány alapvető szabály nélkül azonban nem lenne sport”.⁴⁶ A versenysport sajátos piacai a versenytársak létezésére támaszkodnak. A korlátozások hiánya potenciálisan olyan helyzethez vezethetne, amelyben valamely klub, amely képes lenne minden játékos megvásárlására, olyan helyzetbe kerülne, amelyben *de facto* már nem tudná őt legyőzni a többi klub. Kár lenne, ha mondjuk a Wisła Kraków az egész lengyel bajnokságot uralni tudná. A „szép játék” veszítene vonzerejéből.

1) Alkalmasság

65. A vitatott rendelkezéseknek alkalmasnak kell lenniük a közérdeken alapuló állítólagos kényszerítő indokok elérésére, azaz a saját nevelésű játékosokra vonatkozó szabályoknak alkalmasnak kell lenniük a fiatal játékosok képzésének és toborzásának ösztönzésére, valamint az UEFA klubversenyein és a nemzeti versenyeken a csapatok közötti egyenlő versenyfeltételek javítására.

⁴⁴ Lásd: 1995. december 15-i Bosman ítélet (C-415/93, EU:C:1995:463, 106. pont); 2010. március 16-i Olympique Lyonnais ítélet (C-325/08, EU:C:2010:143, 39. pont).

⁴⁵ Lásd: 1995. december 15-i Bosman ítélet (C-415/93, EU:C:1995:463, 106. pont). A Bíróság a sportversenyek szabályosságát is érvényes célnak ismerte el; lásd: 2000. április 11-i Deliège ítélet (C-51/96 és C-191/97, EU:C:2000:199, 64. pont); 2000. április 13-i Lehtonen és Castors Braine ítélet (C-176/96, EU:C:2000:201, 53. pont). A jelen ügy azonban nem a verseny szabályosságáról szól, hanem inkább arról, hogy valamely klub milyen feltételeknek köteles megfelelni ahhoz, hogy részt vehessen egy versenyen.

⁴⁶ Lásd: Weatherill, St., i. m., 336. o.

i) A fiatal játékosok képzése és toborzása

66. A vitatott rendelkezések eleve alkalmasak a fiatal játékosok képzésére és toborzására irányuló cél elérésére, amint azt egyébként a Royal Antwerp is elismeri.⁴⁷

67. Mindazonáltal bizonyos kétségeim vannak a vitatott rendelkezések általános koherenciáját illetően, ami a saját nevelésű játékos fogalmát illeti. Ha – amint az az UEFA és az URBSFA szabályaiban is szerepel – a saját nevelésű játékos nemcsak a saját klub által képzett játékost, hanem a nemzeti bajnokságban szereplő másik klub által képzett játékost is jelenti, akkor nem tudom, hogy a vitatott rendelkezések valóban elősegítik-e a kluboknak a fiatal játékosok képzésére irányuló célját. Ezzel kapcsolatban megjegyzem, hogy az UEFA szabályai szerint a saját nevelésű játékosok legalább felének (azaz négy főnek) az adott klubnál kell képzésen részt vennie. Ez enyhíti a helyzetet, de nem kezeli a probléma gyökerét, amely maga a saját nevelésű játékos fogalmának meghatározása.

68. Ezek a kétségek nyilvánvalóan fokozódnak, ha a szóban forgó nemzeti bajnokság egy nagy bajnokság, ezért tűnik úgy számomra, hogy az UEFA szabályai több kérdést vetnek fel, mint az URBSFA szabályai, amely ehhez képest a kisebb bajnokságok közé tartozik. Ha egy nagy nemzeti bajnokságban szereplő klub a saját nevelésű játékosok akár felét is „megvásárolhatja”, akkor megghiúsulna az a cél, hogy e klubot a fiatal játékosok képzésére ösztönözzék.

69. Ennek eredményeképpen, bár indokoltnak tartom azt a követelményt, hogy a jegyzéken előre meghatározott számú saját nevelésű játékos szerepeljen, nem látom – a képzés szempontjából – indokoltnak a saját nevelésű játékos fogalmának az adott klubon kívüli, de az adott nemzeti bajnokságban szereplő játékosokra történő kiterjesztését.⁴⁸

ii) A csapatok közötti egyenlő versenyfeltételek javítása

70. Ugyanezek a megfontolások vonatkoznak a csapatok közötti egyenlő versenyfeltételek javítására irányuló célkitűzésre is. Ha a vitatott rendelkezések révén valamennyi klubot kötelezik a képzésre, akkor a csapatok közötti egyenlő versenyfeltételek összességében valószínűleg javulni fognak. Ez a cél ugyancsak megghiúsul, amennyiben a klubok más, ugyanabban a bajnokságban szereplő klubok saját nevelésű játékosaira is támaszkodhatnak.

iii) Következtetés

71. Összefoglalva, a vitatott rendelkezések nem koherensek, és ezért nem alkalmasak a fiatal játékosok képzésére és a csapatok közötti egyenlő versenyfeltételek javítására irányuló célkitűzések megvalósítására, amennyiben a jegyzéken kötelezően feltüntetendő saját nevelésű játékosok között olyan játékosok is szerepelhetnek, akik nem az adott klubtól származnak.

72. Ez azt jelenti, hogy az URBSFA rendelkezései teljes egészében nem megfelelőek, míg az UEFA rendelkezései csak részben megfelelőek.

⁴⁷ Lásd a Royal Antwerp észrevételeinek 38. pontját.

⁴⁸ Amennyiben úgy kell tekinteni, hogy a klubok számára szükséges mozgásteret kell biztosítani, hogy ne csak a saját játékosaikra, hanem az azonos bajnokságban játszó játékosokra is támaszkodhassanak, úgy vélem, hogy ez a mozgásteret jobban biztosítható lenne a saját nevelésű játékosok számának csökkentésével és egyidejűleg a meghatározásnak a (klubban nevelkedett) játékosokra történő korlátozásával.

2) Szükségesség

73. A vitatott rendelkezések továbbá nem léphetik túl a fiatal játékosok képzése és toborzása céljának megvalósításához szükséges mértéket.

i) Az UEFA és az URBSFA mérlegelési jogköréről

74. Az UEFA nevezetesen azt állítja, hogy létezik olyan állandó ítélkezési gyakorlat, amely szerint a „szakmai szabályozók” „jelentős mérlegelési mozgástérrel” rendelkeznek egy adott probléma konkrét megoldásának megválasztása során.

75. Ezzel kapcsolatban megjegyzem, hogy a Bíróság egyetlen olyan (korszakalkotó) ítéletére⁴⁹ hivatkoznak, amelyben a nemzeti bíróságnak a holland ügyvédi kamara által hozott intézkedéseket kellett értékelnie.⁵⁰ Ezen ügy sajátosságaiból nehezen tudok olyan általános elvet levezetni, amely szerint az EUMSZ 45. cikk által kötelezett magánjogi szervezetek hasonló helyzetekben nagyobb mérlegelési jogkörrel rendelkeznenek, mint a tagállamok.

76. Ehelyett álláspontom szerint a szokásos ítélkezési gyakorlat alkalmazandó, amikor az EUMSZ 45. cikk szerinti korlátozásokat igazolni kívánó jogalanyok általános értékeléséről van szó. Itt meg kell jegyezni, hogy az EUMSZ 45. cikk által kötelezettek természetesen rendelkeznek némi mozgástérrel annak megítélésében, hogy szükséges-e bizonyos aggályok érvényesítése, és hogy ezt milyen eszközökkel kell megtenni. E tekintetben a Bíróság lehetővé teszi a szélesebb és szűkebb körű mérlegelést, amely nem a szabályozás elfogadjának (tagállam vagy „szakmai szabályozó”) kilétén, hanem az igazoló ok alapján követett cél tárgyán alapul. A Bíróság így meglehetősen széles mérlegelési jogkört engedett meg olyan „érzékeny kérdésekben”, mint a munkavállalók kiküldetése,⁵¹ vagy olyan „sajátos természetű” kérdésekben, mint a lottójátékok.⁵² Emellett a klasszikus helyzet, amelyben a Bíróság bizonyos mozgásteret biztosít, a közegészségügy területén áll fenn.⁵³ Joggal állítható, hogy a mérlegelési jogkör annál nagyobb, minél inkább meghaladja a klasszikus gazdaságpolitikát a követett cél tárgya.⁵⁴

77. A jelen esetben azonban nem ez a helyzet. A fiatal játékosok képzésének és toborzásának erős gazdasági összetevője van, mint ahogy csapatok közötti egyenlő versenyfeltételek javítására irányuló célkitűzésnek is. Amint arra a Royal Antwerpen is rámutatott észrevételeiben, a játékosok, beleértve a fiatalokat is, piaci értékkel rendelkeznek, amely minden fél és a klubok számára egyaránt befektetésként szolgál az esetleges átigazolások során.

78. Következésképpen nem látom indokoltnak, hogy eltérjünk a szokásos ítélkezési gyakorlattól, és az UEFA-nak és az URBSFA-nak szélesebb mérlegelési jogkört biztosítsunk annál, mint ami a tagállamot illeti az EUMSZ 45. cikk korlátozásának indokolása esetén.

⁴⁹ Lásd az UEFA írásbeli észrevételeinek 50. és 80. pontját, ahol a 2002. február 19-i Wouters és társai ítéletre (C-309/99, EU:C:2002:98, 110. pont) hivatkozik.

⁵⁰ Hasonlóképpen a 2013. február 28-i Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas ítéletben (C-1/12, EU:C:2013:127, 96. pont) a Bíróság a 2002. február 19-i Wouters és társai ítéletére (C-309/99, EU:C:2002:98) hivatkozva azt vizsgálta, hogy az okleveles könyvvizsgálók kamarája által hozott korlátozó intézkedések „ésszerűen” a szolgáltatások minőségének biztosítása érdekében szükségesnek minősültek-e.

⁵¹ Lásd: 1981. december 17-i Webb ítélet (279/80, EU:C:1981:314, 18. pont) a szolgáltatásnyújtás szabadságát illetően.

⁵² Lásd: 1994. március 24-i Schindler ítélet (C-275/92, EU:C:1994:119, 59. és azt követő pontok) a szolgáltatásnyújtás szabadsága tekintetében.

⁵³ Lásd például az áruk szabad mozgása és a szolgáltatásnyújtás szabadsága tekintetében: 2010. december 16-i Josemans ítélet (C-137/09, EU:C:2010:774, 63. és azt követő pontok).

⁵⁴ Lásd még ebben az értelemben: Forsthoff, U., Eisendle, D., i. m., 397. pont.

ii) Kevésbé korlátozó intézkedések

79. Az UL és a Royal Antwerpen által hivatkozott alternatív intézkedések a fiatal játékosok képzésének közvetlen kompenzációja vagy a jövedelem újraelosztása.

80. Amint azt a Bizottság is kiemelte, nem bizonyított, hogy az ilyen intézkedések kevésbé lennének korlátozóak, és kevésbé akadályoznák az EUMSZ 45. cikk szerinti szabad mozgást. A konkrét kialakításuktól függően ugyanis ezen intézkedések némelyike, mint például a fizetési plafon, még inkább korlátozná a klubok játékosborzási képességét, míg a képzéssel kapcsolatos beruházások kompenzációs rendszerei közvetlenül befolyásolnák az esélyegyenlőséget, és jelentős adminisztratív intézkedéseket, költségeket és ellenőrzést igényelnének.

81. Emellett semmi nem utal arra, hogy ezek az intézkedések *ugyanolyan hatékonyak* lennének ugyanannak a célnak, azaz a fiatal játékosok képzésének elérésére. Különösen a pénzügyileg erős klubok „úszhatnák meg”, hogy nem képeznek fiatal játékosokat, és más kluboktól vásárolják meg őket, ami mind a fiatal játékosok képzésére irányuló célt, mind pedig a csapatok közötti egyenlő versenyfeltételek javítására irányuló általános célt megghiúsítaná.⁵⁵

iii) Következtetés

82. Összefoglalva, a vitatott rendelkezések, amennyiben azok alkalmasak, szükségesnek tűnnek a fiatal játékosok képzésére és a csapatok közötti egyenlő versenyfeltételek javítására irányuló célkitűzések megvalósításához.

IV. Véggövetkeztetés

83. A fentiek alapján azt javaslom a Bíróságnak, hogy a Tribunal de première instance francophone de Bruxelles (brüsszeli francia nyelvű elsőfokú bíróság, Belgium) kérdéseire az alábbiak szerint válaszoljon:

Az EUMSZ 45. cikket úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az Európai Labdarúgó-szövetség (UEFA) és a Union royale belge des sociétés de football association (URBSFA) által a saját nevelésű játékosokra vonatkozóan elfogadott szabályok alkalmazása, amely szabályok értelmében a kluboknak a vonatkozó versenyeken való részvételhez a legfeljebb 25 fős játékoskeretből legalább 8 saját nevelésű játékost kell nevezniük, amennyiben a saját nevelésű játékosok az érintett nemzeti labdarúgó-szövetségen belüli másik klubból is származhatnak.

⁵⁵ Lásd még ebben az értelemben: Kliesch, J., *Der Status des Profifußballers im Europäischen Recht*, Nomos, Baden-Baden, 2017., 232. o.